

ประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการของแนวความคิด
และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับจ้าง

1. ประวัติความเป็นมาของการใช้ทหารรับจ้างเข้าทำการรบ

ก่อนที่จะกล่าวถึงทหารรับจ้าง ในขอบเขตของการศึกษาในบริบทของกฎหมายระหว่างประเทศ ควรที่จะต้องศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของการใช้ทหารรับจ้างในครั้งอดีต เพื่อความเข้าใจในพิษภัยของทหารรับจ้าง อันก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการต่อต้านอาชญากรรมประเภทนี้ของประชาคมระหว่างประเทศ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ พบว่ามีการนำทหารรับจ้างเข้าทำการรบมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว เช่น การรบของจักรวรรดิไบแซนไทน์ กับเติร์กในตอนต้นศตวรรษที่ 14 ซึ่งไบแซนไทน์ได้ว่าจ้างทหารรับจ้างชาวสเปนเข้าสู้รบกับทหารเติร์ก และในช่วงศตวรรษที่ 15 ซึ่งเป็นยุคที่เจ้าผู้ครองนครเดนมาร์กนิยมว่าจ้างทหารรับจ้างชาวสวิส อิตาลี และเยอรมันเข้าทำการสู้รบเพื่อทำสงครามกับแคว้นต่างๆ¹ ทหารรับจ้างเหล่านี้ขาดวินัยไว้ระเบียบ มุ่งแต่จะหาประโยชน์จากค่าตอบแทนจึงสร้างความเดือดร้อน ด้วยการทำลายชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ที่เข้าไปปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจได้อย่างชัดเจน จึงแบ่งแยกยุคทางประวัติศาสตร์ของการใช้ทหารรับจ้างในการทำการรบ ตามการเคลื่อนไหวทางกฎหมายระหว่างประเทศ ออกเป็น 2 ยุคใหญ่ ๆ คือ

1.1 การใช้ทหารรับจ้างก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2

ในยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวความคิดเรื่องการใช้กำลังทหารยังคงมีอยู่

¹ Philip W. Goetz, "Mercenary," Encyclopedia Britannica (Micropaedia) 10 (1768): p. 27.

ในขณะที่เดียวกันการใช้ทหารรับจ้างก็ยังคงมีอยู่ทั่วไป แต่ไม่ได้รับความสนใจจากนักกฎหมายระหว่างประเทศมากนัก การปฏิบัติการทางทหารของทหารรับจ้างก็ยังไม่กว้างขวาง จึงมิได้มีการยกมาเป็นประเด็นกล่าวขานหรือถกเถียงกันในระดับสากล² และมิได้มีการตรากฎหมายระหว่างประเทศ หรือกฎหมายใด ๆ เกี่ยวกับทหารรับจ้างไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสงครามในสมัยก่อนนั้น มีการรบค่อนข้างจะจำกัดขอบเขต ไม่ได้กระจายกว้างขวางดังเช่นในสงครามยุคต่อ ๆ มา แต่ถึงแม้สงครามในยุคก่อน ๆ นั้น จะเป็นสงครามในวงจำกัดก็ยังมีการใช้ทหารรับจ้างเข้าร่วมทำการรบอยู่บ้าง เห็นได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกไว้ หลักฐานที่ปรากฏนั้นแสดงให้เห็นว่า ทหารรับจ้างมีบทบาทที่แสดงให้เห็นชัดเจนในทางสร้างความเสียหายต่อประชาคมระหว่างประเทศ ทำให้ในยุคต่อมาเกิดการต่อต้านขึ้น

1.2 การใช้ทหารรับจ้างหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวความคิดเรื่องสงครามได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีแนวความคิดในการจำกัดการใช้กำลังและห้ามการบ่อนทำลายเอกราชของรัฐต่าง ๆ จะเห็นได้ชัดเจนจาก กฎบัตรสหประชาชาติ มาตรา 2 (4) ห้ามรัฐสมาชิกของสหประชาชาติใช้กำลังคุกคามต่อบูรณภาพแห่งดินแดน หรือ อิสระภาพทางการเมืองของรัฐ แต่กฎบัตรดังกล่าวก็มิได้ทำให้มีผลต่อการห้ามการใช้ทหารรับจ้างโดยตรง ยังคงมีการปฏิบัติการทางทหาร ของทหารรับจ้างอย่างเด่นชัด ขยายวงของกรปฏิบัติการอย่างกว้างขวาง มีการประชุมระดับประเทศ เพื่อตรากฎหมายระหว่างประเทศ ที่จะยับยั้งการนำทหารรับจ้างเข้าทำการรบ ดังจะเห็นได้ชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² Paul W. Mournig, "Leashing the Dogs of War : Outlawing the Recruitment and Use of Mercenaries," Virginia Journal of International Law 22 (1982): pp. 591-592.

จากมีการออกข้อมติโดยสมาชิกวุฒิสภาแห่งชาติซึ่งได้รับเอาข้อมติที่ 3314³ ที่ระบุว่า
การใช้ทหารรับจ้างโดยรัฐเป็นการรุกราน

ด้วยเห็นได้ชัดแจ้งว่า ประชาคมระหว่างประเทศตระหนักถึงภัยร้ายแรงของการใช้
ทหารรับจ้าง จึงได้มีการริเริ่มความพยายามที่จะขจัดปัญหาดังกล่าวแต่กระนั้นก็ยังคงมีการใช้
ทหารรับจ้างเข้าทำการรบในกรณีพิพาทต่าง ๆ อยู่เรื่อยมามิได้มีปริมาณลดน้อยลงแต่อย่างใด
ดังจะเห็นได้จากกรณีการใช้ทหารรับจ้าง ที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

1.2.1 นิการากัว (Nicaragua)

1.2.1.1 จุดเริ่มต้นและลักษณะของกรณีพิพาท

นิการากัว เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตอเมริกากลาง ซึ่งดินแดนแถบนี้
ส่วนใหญ่มักจะมีขบวนการต่อต้านรัฐบาลเกิดขึ้นในประเทศ นิการากัวก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน
นับตั้งแต่การล่มสลายของรัฐบาลประธานาธิบดีอนัสตาซิโอ โซโมซา ในเดือนกรกฎาคม 1979
ได้มีขบวนการต่อต้านรัฐบาลแซนตินิสต้าขึ้น ขบวนการนี้ปรากฏจากหลักฐานทางการสอบสวนของ
รัฐบาลนิการากัวว่า การแทรกแซงต่าง ๆ เกิดจากการกระทำของ CIA ซึ่งได้ก่อตั้ง
กลุ่มองค์กรเรียกว่า คอนทรา (Contra) ในการช่วยเหลือให้มีการจัดหาเงินทุนก่อตั้งเครือข่าย
เพื่อการฝึกกองกำลัง

ในขั้นแรกการช่วยเหลือดำเนินไปอย่างเปิดเผย แต่ต่อมา แม้ว่ารัฐบาล
สหรัฐจะได้อ่าน The Boland Amendment ซึ่งมีผลบังคับใช้ ในเดือนตุลาคม 1984 ทำให้

³ Ibid.

มีการตัดความช่วยเหลือทางทหารต่อกองกำลังคอนทรา แต่การช่วยเหลือก็ยังคงมีอยู่โดยดำเนินไปอย่างลับ ๆ⁴

1.2.1.2 ข้อกล่าวอ้างที่รัฐบาลนิการากัวเสนอต่อประชาคมระหว่างประเทศ รัฐบาลนิการากัวได้กล่าวอ้างให้เคารพต่อหลักการกำหนดใจตนเอง กรณีพิพาททางอาวุธในนิการากัว เกิดขึ้นจากการรุกรานและการแทรกแซงโดยรัฐบาลสหรัฐ ที่กระทำต่อกิจการภายในของนิการากัว ซึ่งรวมทั้งการคุกคามต่ออำนาจอธิปไตย และหลักการ กำหนดใจตนเองของนิการากัวด้วย

ต่อมานิการากัวได้นำเรื่องเสนอไปยัง ICJ ในเดือนเมษายน 1984 และ ได้รับการตัดสินเมื่อ 17 มิถุนายน 1986 ในคำร้องดังกล่าวรัฐบาลนิการากัวได้กล่าวอ้างว่า

(1) สหรัฐได้จัดตั้ง ผึก ให้อาวุธ อุปกรณ์ เงินทุนการช่วยเหลือ และการดำเนินการอย่างอื่น อันเป็นการช่วยเหลือทางทหารและกองกำลังกึ่งทหารโดยตรง ใ้ ปฏิบัติการคุกคามต่อนิการากัว และเป็นการละเมิดต่อกฎบัตรสหประชาชาติ

(2) การคุกคามดังกล่าวได้ดำเนินต่อนิการากัวไม่ว่าจะเป็นการโจมตี ทางอากาศ ทางภาคพื้นดิน และทางทะเล

⁴ United Nations Economic and Social Council Commission of Forty-fifth session. Item 9 of the provisional agenda : The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation, Report on the question of the use of mercenaries as a mean of impeding the exercise of the right of peoples to self-determination, submitted by the Special-Rapporteur, by Mr.Enrique Bernales Ballesteros (Peru), in accordance with Commission on Human rights resolution 1988/7,

(3) สหรัฐได้ละเมิดต่อหลักทั่วไปของกฎหมาย และกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศในการใช้กำลังคุกคามต่อนิการากัวการแทรกแซงกิจการภายใน เป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายและสูญหายแก่ประชาชน

(4) สหรัฐต้องหยุดยั้งการใช้กำลังไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ไม่ว่าเปิดเผยหรือทางลับต่อนิการากัว อันเป็นการละเมิดต่ออำนาจอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน นิการากัว⁵

1.2.1.3 ลักษณะของทหารรับจ้างในนิการากัว

นิการากัวได้แปลคำว่าทหารรับจ้างต่างจากที่กำหนดไว้ในข้อ 47 ของพิธีสาร ฉบับที่ 1 เพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา 1949 นิการากัวเห็นว่าทหารรับจ้างไม่อาจนำเอาเรื่องสัญชาติมาเป็นเครื่องกำหนดเป็นองค์ประกอบในการพิจารณา โดยต้องพิจารณาจากลักษณะของการกระทำว่าจะละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ คำนียามว่า ทหารรับจ้าง ของนิการากัวมีรากฐานที่ไม่อาจแบ่งได้จากสาเหตุ ขอบเขต และลักษณะของกรณีพิพาทเหล่านั้น แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าทหารรับจ้างจะมีสัญชาติใด ถือเป็นทหารรับจ้างทั้งสิ้น เพราะกองกำลังคอนทรานั้น มีบางส่วนที่เป็นชาวนิการากัวเอง ที่ได้รวมกำลังต่อต้านรัฐบาล⁶

นอกจากนั้นรัฐบาลนิการากัว ได้เสนอเรื่องไปยังองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยกล่าวว่า กรณีพิพาทที่เกิดขึ้นในนิการากัวนั้น เป็นผลมาจากการกระทำของทหารรับจ้าง ซึ่งกล่าวหาตั้งกล่าวสรุปได้ว่า

(1) นิการากัวได้รับความเสียหายจากการรุกรานภายใน โดยการปฏิบัติการทางทหารต่อนิการากัว โดยกระทำต่อดินแดนละเมิดอำนาจอธิปไตย และสิทธิการกำหนดใจตนเอง รวมทั้งล้มล้างรัฐบาล

⁵ Ibid., p. 35.

⁶ Ibid., pp. 38-39.

(2) ผู้รุกราน ได้แก่ สหรัฐอเมริกา โดยวิธีการที่ใช้ในการพิพาทในระดับต่ำ และได้ว่าจ้างผู้ดำเนินการโดยตรงให้ทำการข่มขู่ปิดล้อมทางเศรษฐกิจ และการให้เงินทุนแก่กองคลังฝ่ายศัตรูของรัฐบาลนิการากัว

(3) ยุทธศาสตร์ของสหรัฐมีความสำคัญเป็นพิเศษโดยเนื้อแท้แล้วกรณีพิพาทเกิดขึ้นภายใน การจัดการการค้า นิการากัวนั้นได้กระทำไปภายใต้เหตุผลทางการเมืองและเป้าหมายทางทหาร

(4) แม้นิการากัวจะไม่เคารพต่อการแยกประเภทของทหารรับจ้าง รวมทั้งในเรื่องของสัญชาติ แต่ก็ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อชาวต่างประเทศที่เกี่ยวข้องด้วย

(5) มีหน่วยงานและแหล่งที่เป็นผู้ช่วยเหลือกองกำลังทหารรับจ้างในจำนวนนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับช่างงานของ พ.อ. โอลิเวอร์ นอร์ธ ที่ได้ส่งเงินช่วยเหลือแก่คอนทราด้วยนิการากัวได้กล่าวอ้างว่า ท่าทีของสหรัฐในกรณีพิพาทไม่ใช่เรื่องลับ แต่มีการถกเถียงในรัฐสภาสหรัฐในวงกว้าง ⁷

โดยสรุป สถานการณ์รุนแรงในนิการากัว เป็นผลมาจากกลุ่มทหารรับจ้างที่ได้รับการสนับสนุนจากต่างชาติ เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดและการปกครองของรัฐบาลนิการากัว เป็นเหตุให้มีการสนับสนุนให้มีการก่อตั้งกองกำลังทหารรับจ้างเพื่อเป็นเครื่องมือในการต่อต้านรัฐบาลดังกล่าว

1.2.2 มัลดีฟส์ (Maldives)

มัลดีฟส์เป็นประเทศเล็กา ลักษณะเป็นหมู่เกาะอยู่ทางตอนใต้ของประเทศอินเดีย สถานการณ์ทางยุทธศาสตร์ในมหาสมุทรอินเดีย นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อภูมิภาคแถบนั้น ความรุนแรงในการปฏิบัติการทางทหารในกรณีพิพาทระหว่างรัฐบาลศรีลังกากับชนกลุ่มน้อยชาวทมิฬ

⁷ Ibid., p. 40.

จะมีผลกระทบต่อนานาชาติและเป็นผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของมัลดีฟส์ ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่ตั้งอยู่ในแถบนั้น ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 1988 ทหารรับจ้างชาวทมิฬ ได้พยายามดำเนินการล้มล้างรัฐบาลมัลดีฟส์ กลุ่มทหารรับจ้างได้เดินทางโดยเรือ 2 ลำ ออกจากประเทศศรีลังกาแล้วขึ้นฝั่งที่ Male หลังจากนั้นได้เข้ายึดอาคารที่ทำการรัฐบาลในเมืองหลวง แต่ได้รับการต่อต้านและมีการปะทะกันด้วยอาวุธอย่างหนัก ผลการปะทะมีคนตาย 17 คน และมีผู้บาดเจ็บไม่ทราบจำนวน หลังจากนั้นกลุ่มทหารรับจ้างได้ถอนตัวกลับลงเรือเพื่อจะหลบหนี พร้อมกับจับตัวประกันไป 28 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงขนส่งและการเดินเรือรวมอยู่ด้วย

รัฐบาลของมัลดีฟส์ได้ขอความช่วยเหลือจากมิตรประเทศ ในที่สุดก็ได้รับช่วยเหลือจากกองเรือของอินเดีย ซึ่งได้ส่งกำลังมาจำนวนหนึ่งได้จับกุมตัวทหารรับจ้างได้ในทะเลหลวง และปลดปล่อยตัวประกัน ทหารรับจ้างดังกล่าวนี้ได้รับการอุดหนุนทางการเงินมาจาก PLOTE (The People's Liberation Organization of Tamil Ealam) ซึ่งเป็นกลุ่มโจรชาวศรีลังกา ผู้นำของกลุ่มทหารรับจ้างดังกล่าวคือ Vasanthy กลุ่มทหารรับจ้างประกอบด้วย ชาวทมิฬ 68 คน และชาวมัลดีฟส์ 3 คน ต่อมาได้มีการฟ้องกลุ่มทหารรับจ้างต่อศาลเกี่ยวกับความผิดที่ได้ก่อขึ้น เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 1988 โดยกล่าวหาทหารรับจ้างกลุ่มดังกล่าวว่า ก่อการทำลายอิสรภาพ อำนาจอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของมัลดีฟส์

อัยการได้กล่าวในคำฟ้องว่า ผู้ต้องหาที่ถูกจับได้ เป็นทหารรับจ้างชาวต่างชาติ ที่ได้ทุนอุดหนุนเพื่อล้มล้างรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายของมัลดีฟส์

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ทหารรับจ้างที่ก่อความรุนแรงต่อมัลดีฟส์ครั้งนี้ เป็นชาวต่างชาติด้วยกลุ่มหนึ่ง ขณะเดียวกันก็เป็นชาวมัลดีฟส์เองอีกกลุ่มหนึ่งด้วย แสดงว่าทหารรับจ้างที่ปฏิบัติการในมัลดีฟส์ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับในนิการากัว การคุกคามต่อมัลดีฟส์กระทำได้โดยง่าย เนื่องจากกองทัพมัลดีฟส์มีขนาดเล็ก มีหลักฐานเชื่อได้ว่า หากปฏิบัติการในครั้งนี้ได้ประสบความสำเร็จ จะมีการตั้งรัฐบาลหุ่น ขึ้นปกครองมัลดีฟส์ และมัลดีฟส์จะต้องเสียดินแดนบางส่วนไปด้วยเพราะได้มีการสัญญาระหว่างผู้ก่อการในมัลดีฟส์กับกลุ่ม PLOTE จะยอมยกดินแดนบางส่วนของมัลดีฟส์ให้เป็นค่ายฝึกทหารทมิฬเพื่อสู้รบกับศรีลังกา ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อศรีลังกาต่อไป

กลุ่มทหารรับจ้างเหล่านี้ได้กระทำโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แม้จะอ้างว่าเป็นการกระทำของกลุ่มขบวนการปลดแอกแห่งชาติ แต่ก็ไม้อาจนำกองกำลังทหารรับจ้างต่างสัญชาติมาดำเนินการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่นได้⁸ จะเห็นได้ชัดว่าโดยเนื้อแท้แล้วกลุ่มผู้ก่อการ รวมทั้งทหารรับจ้างดังกล่าวได้กระทำโดยเจตนาที่จะรุกรานมัลดีฟส์เพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าที่จะเป็นการกระทำของขบวนการปลดแอกแห่งชาติ ดังจะเห็นได้จากพยานหลักฐานที่ปรากฏขึ้นจากการสอบสวน อีกทั้งการใช้ทหารรับจ้างดังกล่าว มีลักษณะเป็นการรุกรานจากภายนอกประเทศรูปแบบหนึ่ง มิใช่เป็นการมุ่งกระทำโดยคนภายในรัฐโดยตรงเท่านั้น

1.2.3 แอฟริกา (Africa)

แอฟริกาเป็นดินแดนที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติการของทหารรับจ้างอีกจุดหนึ่ง สถานการณ์รุนแรงจากการปฏิบัติการของทหารรับจ้างนั้น มีผลมาจากการพยายามขัดขวางต่อการคืนชน เพื่อสิทธิกำหนดจิตใจตนเองของประชาชนชาวแอฟริกา

ผลจากการยกเลิกสิทธิการล่าอาณานิคมนับแต่ทศวรรษที่ 1950 ทำให้เกิดรัฐอิสระใหม่ ๆ มากมาย เนื่องจากการสนับสนุนขององค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้ออกประกาศและมีข้อมติออกมา โดยผ่านทางสมัชชาใหญ่และคณะมนตรีความ

⁸ United Nations Economic and Social Council Commission of Forty-sixth session. Item 10 of the provisional agenda : The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation, Report on the question of the use of mercenaries as a mean of impeding the exercise of the right of peoples to self-determination, submitted by the Special-Rapporteur, by Mr.Enrique Bernales Ballesteros (Peru), in accordance with Commission on Human rights resolution 1989/21, UN. Doc. E/CN.4/1991/14, (27 December 1990): p.26.

มันคงจำนวนมากประดามลัทธิล่าอาณานิคม (Colonialism) รับรองขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ และรับรองสิทธิของประชาชนชาวแอฟริกาในการสถาปนาสาธารณรัฐอิสระ⁹

1.2.3.1 อังโกลา (Angola)

อังโกลา เป็นประเทศในแถบแอฟริกา ที่ได้รับผลกระทบจากกองทหารรับจ้าง ตามแนวชายแดนระหว่างอังโกลา กับนามิเบีย และจากกลุ่มต่อต้านภายในคือ UNITA ซึ่งต่อมา ได้มีการลงนามในข้อตกลงกับแอฟริกา อันเป็นการยุติข้อขัดแย้งทางทหารตามแนวชายแดนระหว่าง กองกำลังของทั้ง 2 ประเทศ จึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีการถอนทหารรับจ้างตามแนวชายแดน ออกไป

จากรายงานการปฏิบัติการทางทหาร กองกำลัง UNITA ได้ใช้กองทหาร รับจ้างในการเข้าปฏิบัติการกับฝ่ายตนด้วย ในช่วงเดือนต้น ๆ ของปี 1990 ได้มีการปฏิบัติการทาง ทหารรุนแรงขึ้นโดยเฉพาะที่ Mavinga, ตะวันออกเฉียงใต้ของอังโกลา¹⁰

1.2.3.2 แอฟริกาใต้ (South Africa)

แอฟริกาใต้ได้เกี่ยวข้องกับทั้งโดยตรง และโดยอ้อมกับกิจกรรมของทหารรับจ้าง ซึ่งมีส่วนมาจากรายขายในการแบ่งแยกผิว อันเป็นผลทำให้เกิดการเหยียดผิวระหว่างชาว ผิวขาวกับชาวผิวดำ ความรุนแรงเกิดขึ้นทั้งในดินแดนแอฟริกาใต้ ในประเทศเพื่อนบ้านแอฟริกาใต้ และในดินแดนอื่น ๆ อันเป็นที่ตั้งขององค์การต่อต้านการแบ่งแยกผิว แอฟริกาใต้เองได้เกี่ยวข้องกับ การก่ออาชญากรรมของทหารรับจ้างหลายรูปแบบ เช่น การลอบฆาตกรรมผู้แทนของ ANC ในต่างประเทศ นอกจากนั้นในการสอบสวนพบว่า มีหน่วยงานลับ ซึ่งเรียกว่า The Civil Co-operation Bureau เกี่ยวข้องกับการวางเพลิง การฆาตกรรม วางระเบิด การลอบฆ่า ที่กระทำต่อเป้าหมายที่เป็นสมาชิก ANC และอื่น ๆ ทหารรับจ้างซึ่งได้เกี่ยวข้องกับองค์การหรือ

⁹ Ibid., p.11

¹⁰ Ibid., p.13.

ก่อตั้งโดยประกาศต่าง ๆ เข้าต่อสู้ในกรณีพิพาทในไม่ช้าที่รอบทศวรรษที่ผ่านมา ได้รับการปกป้องอย่างดีจากรัฐบาลอาฟริกาใต้ รัฐบาลแอฟริกาใต้ไม่เพียงใช้ทหารรับจ้างในการปราบปรามกลุ่มต่อต้านการแบ่งแยกผิว มาเป็นดินแดนของตนเท่านั้น แต่ได้ปกป้องการกระทำของทหารรับจ้างที่ถูกฟ้องในประเทศต่างๆ ในแอฟริกาและยุโรป แม้ว่าจะมีความพยายามในการยกเลิกการแบ่งแยกผิว ในเวลาต่อมา แต่กระบวนการซึ่งนำไปสู่การยกเลิกการแบ่งแยกผิวเป็นไปอย่างไรราบรื่น เนื่องจากพบว่ามี การก่อตั้งกองทหารรับจ้าง โดยการสนับสนุนของฝ่ายขวาคือในอาฟริกาใต้ 11

1.2.3.3 คอโมโรส (Comoros)

เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 1989 ได้มีการกระทำรัฐประหารในคอโมโรส สืบสร้างรัฐบาลของประธานาธิบดี Ahmed Abdallah Abderemane กลุ่มก่อการประกอบด้วยทหารรับจ้างชาวฝรั่งเศส และชาวเบลเยียม จำนวน 30 คน นำโดย Bob Denard ซึ่งเคยเป็นหน่วยรักษาความปลอดภัยของประธานาธิบดี Abdallah เองตั้งแต่ปี 1978 ผลของการก่อการทำให้ประธานาธิบดี Abdallah ถูกยิงตาย นาย Bob Denard และทหารรับจ้างของเขาได้ขึ้นสู่อำนาจ Bob Denard มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการของทหารรับจ้างหลายครั้งในแอฟริกา เช่น การพยายามโค่นล้มระบอบการปกครอง Benin ในวันที่ 16 มกราคม 1977

หลังจากเหตุการณ์ในคอโมโรส ได้มีปฏิกริยาระหว่างประเทศปรากฏออกมาประตตามการแทรกแซงของต่างชาติที่กระทำต่อคอโมโรส และนำไปสู่การล้มเหลวในการทำรัฐประหาร ต่อมาทหารรับจ้างได้เดินทางออกจากคอโมโรส เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 1989 โดยเครื่องบินขนส่งของแอฟริกาใต้ไปยัง Johannesburg แต่ไม่ทราบจุดหมายปลายทางของทหารรับจ้างชุดดังกล่าว 12

11 Ibid., p.14.

12 Ibid., p.18.

1.2.3.4 โมซัมบิก (Mozambique)

การยกเลิกระบอบอาชญากรรมในโมซัมบิกในปี 1975 นำไปสู่การสถาปนารัฐบาล
 ชาวผิวขาวส่วนใหญ่ภายใต้การนำของ The Mozambican Liberation Front (Frekimd)
 ซึ่งรัฐบาลที่ก่อตั้งขึ้นนี้ ต้องได้รับแรงกดดันจากรัฐบาลแอฟริกาใต้ และระบอบการปกครองเพี้ยกดผิว
 ในอดีตโรตซีเซีย ซึ่งในโรตซีเซียรัฐชนผิวขาวส่วนน้อยเกี่ยวข้องกับการสถาปนากบฏต่อต้าน
 The Mozambican National Resistance (MNR or RENAMO) อดีตเจ้าหน้าที่ตำรวจลับ
 ชาวโปรตุเกส (PIDE) มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อตั้ง MNR ในปี 1983 สมาชิกของ MNR
 มีประมาณ 5,000 ถึง 10,000 คน¹³ การก่อตั้ง MNR เนื่องจากเหตุผลเพื่อเป็นการแก้แค้นต่อ
 กองกำลังของ Robert Mugabe ระหว่างการต่อสู้เพื่ออิสรภาพและการช่วยเหลือของชาว
 โมซัมบิกต่อการแบ่งชนชั้นในโรตซีเซีย หลังจากที่ยิมบับเว หรือยิมบับเวได้รับอิสรภาพ รัฐบาล
 แอฟริกาใต้ได้ฝึกและช่วยเหลือกองกำลัง MNR ทำให้ความตึงเครียดในดินแดนนั้นเพิ่มมากขึ้น ได้มี
 การรุกราน วางระเบิด และก่อการร้ายที่มุ่งกระทำต่อรัฐบาลของโมซัมบิกหลายครั้ง

เมื่อพิจารณาจากประวัติการทำการรบของทหารรับจ้างในประเทศต่าง ๆ ข้างต้นพบว่า
 ปัญหาเกี่ยวกับทหารรับจ้างค่อนข้างรุนแรงในประเทศแถบแอฟริกา เนื่องจากมีบางประเทศให้การ
 สนับสนุนและส่งออกทหารรับจ้างไปปฏิบัติการในพื้นที่ต่างๆ แต่ขณะเดียวกันก็จะเห็นว่าทหารรับจ้าง
 มีวิวัฒนาการไปอีกหลายรูปแบบ เดิมทีทหารรับจ้างเป็นปัญหาการพิพาทที่ใช้กำลังอาวุธระหว่าง
 ประเทศ แต่จากหลาย ๆ กรณีที่กล่าวมาข้างต้นทหารรับจ้างกลับเป็นการพิพาทด้วยกำลังอาวุธภายใน
 ประเทศระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มต่อต้าน เช่น ในกรณีของนิการากัว มีลตีฟส์ เป็นต้น นอกจากนั้น
 จะสังเกตเห็นได้ว่า บุคคลที่ถูกกล่าวหาจากรัฐบาลว่าเป็นทหารรับจ้างบางกรณีมีชื่อบุคคลสัญชาติอื่น
 กลับเป็นคนในประเทศแต่ถูกชาติอื่นให้การสนับสนุนทั้งด้านการให้ทุน และการฝึกเพื่อต่อต้านรัฐบาล
 ตนเองซึ่งเห็นได้ชัดในกรณีนิการากัว ผลจากวิวัฒนาการเหล่านี้ทำให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับทหารรับจ้าง
 เปลี่ยนไปในหลาย ๆ ประเด็น ได้แก่ เรื่องสัญชาติของผู้รับจ้าง สัญชาติของผู้จ้าง ขอบเขต

¹³ Ibid., p.20.

การปฏิบัติการซึ่งไม่อาจถือเอาว่าปัญหาทหารรับจ้างจะเกิดขึ้นได้ เพียงแต่กรณีพิพาทระหว่างประเทศ
อีกต่อไป เป็นต้น

2. แนวความคิดเกี่ยวกับทหารรับจ้าง

แนวคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับทหารรับจ้างนั้น ส่วนใหญ่จะมีความคิดว่าทหารรับจ้าง คือ ทหาร
หรือบุคคลใด ๆ ที่รับจ้างไปรบ แต่ในปัจจุบันปฏิบัติการของทหารรับจ้างในส่วนต่าง ๆ ของโลกมี
วิวัฒนาการผิดแผกกันไป ทำให้แนวคิดเก่าไม่สามารถครอบคลุมทั้งความหมายและปฏิบัติการ
ของทหารรับจ้างที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาในการตีความเพื่อพิจารณา
ข้อกำหนดเกี่ยวกับปัญหาทหารรับจ้างอยู่เสมอ การศึกษาแนวคิดของนานาประเทศ และนิยาม
ของทหารรับจ้างจากข้อกำหนด หรืออนุสัญญาต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งจะทำให้สามารถ
ให้นิยาม ตีความ และวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับทหารรับจ้างได้ดีขึ้น

2.1 ลักษณะทั่วไป

แต่เดิมได้มีการใช้ทหารรับจ้างโดยทั่วไป มีการให้ความจำกัดความอย่างกว้าง ๆ
ไว้ว่า "ทหารรับจ้าง คือ บุคคลซึ่งได้เข้าร่วมหรือปฏิบัติการโดยเจตนาจะได้รับผลประโยชน์" ¹⁴

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁴ Antonio Cassese, "Mercenary". Encyclopedia of Public

A.E. Housman ได้ตีความความคิดเกี่ยวกับทหารรับจ้างไว้ว่า "ทหารรับจ้าง คือ ทหารต่างชาติที่ทำการรบโดยรับเงินเป็นรางวัลตอบแทน" หรือ หมายถึง "เป็นทหารชาติอื่นที่เข้ามารับจ้างทำการรบภายใต้ธงของชาติผู้ว่าจ้าง" ¹⁵

Hugo Grotius ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการไม่มีเกียรติอย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่มีชีวิตอยู่ เพื่อการต่อสู้เพื่อเงิน ไม่ว่าจะอาศัยเหตุผลในการทำสงครามอย่างไรก็ตาม และการใช้กองทัพทหารรับจ้างไม่เป็นการไม่ยุติธรรมอย่างยิ่ง ¹⁶

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แนวความคิดเดิม การใช้ทหารรับจ้าง มีความหมายเฉพาะว่า เป็นบุคคลที่ได้เข้าทำการสู้รบเพื่อได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินหรือไม่เป็นหลักสำคัญ โดยไม่พิจารณาปัจจัยอื่นเป็นเครื่องตัดสิน และกิจกรรมทหารรับจ้างเป็นสิ่งที่ได้รับการต่อต้านและวิพากษ์วิจารณ์ เป็นปัญหาที่ได้รับการกล่าวถึงมานานแล้ว ภาวะเป็นปัญหาหนึ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน

2.2 ลักษณะที่ประชาคมระหว่างประเทศกำหนดไว้

ต่อมาในระยะหลัง ๆ ได้มีการพยายามที่จะขจัดปัญหานี้ เพราะเห็นว่าการใช้ทหารรับจ้างเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง โดยได้มีการจัดประชุมระหว่างประเทศ เพื่อแก้ปัญหาด้วยการพยายามจัดทาสันติสัญญาในการจัดทาสันติสัญญา นี้ได้มีการกำหนดค่างากัดความไว้ดังนี้

¹⁵ H. C. Burnester, "The Recruitment and Use of Mercenaries in Armed Conflicts," The American Journal of International Law 72 (1987):p.37.

¹⁶ Anthony Mockler, The Mercenaries (New York: The Macmillan Company, 1969): p.13.

2.2.1 คำนียามทหารรับจ้างของ OAU Convention for the Elimination of Mercenaries in Africa 1972

เป็นคำนิยามของทหารรับจ้างเป็นรูปเป็นร่างครั้งแรกเท่าที่ปรากฏ
 คำนิยามนี้ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1 แห่ง

มาตรา 1 แห่งอนุสัญญานี้ได้บัญญัติว่า ภายใต้อนุสัญญาี้ ทหารรับจ้าง หมายถึง บุคคลที่ต้องไม่มีสัญชาติของรัฐที่บุคคลได้เข้าปฏิบัติกรโดยถูกจ้าง หรือเคลื่อนไหว หรือเกี่ยวข้องกับบุคคลใด กลุ่ม หรือองค์การ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(ก) ล้มล้างโดยใช้กำลังอาวุธ หรือโดยวิธีอื่นต่อรัฐบาลของรัฐสมาชิกขององค์การเอกภาพแอฟริกัน

(ข) บ่อนทำลายอิสรภาพ และ บูรณภาพแห่งดินแดนหรือสถาบันทั้งหลายของรัฐเหล่านั้น

(ค) ชัดขวางต่อกิจกรรมของขบวนการ เพื่ออิสรภาพซึ่งได้รับการรับรองโดยองค์การเอกภาพแอฟริกัน 17

คำนิยามของทหารรับจ้างของ OAU Convention for the Elimination of Mercenaries in Africa 1972 นี้ เป็นคำนิยามที่ประชาคมระหว่างประเทศ ได้กำหนดขึ้นเป็นครั้งแรก แม้ว่าจะเป็นประชาคมที่มีลักษณะเฉพาะส่วนภูมิภาค แต่ก็ได้แสดงให้เห็นการรวมตัวกันขึ้น เพื่อต่อต้านผลกระทบจากปัญหาที่ คำนิยามนี้ยังขาดรายละเอียดอื่น ๆ อยู่อีกมาก แต่เน้นหนักที่การกำหนดสัญชาติของทหารรับจ้างและคำตอบแทนเท่านั้น แต่อาจถือได้ว่าเป็นความพยายามที่จะพัฒนาการแก้ปัญหเกี่ยวกับทหารรับจ้างขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง

2.2.2 คำนียามทหารรับจ้างตาม Draft Convention on the Prevention and Suppression of Mercenarism 1976

17 Paul W. Mourning, "Leashing the Dogs of War : Outlawing the Recruitment and Use of Mercenaries," Virginiaia Journal of International Law 22 (1982) : pp. 591-592.

ในมาตรา 1 ของอนุสัญญา ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับทหารรับจ้างไว้ว่า ความผิดเกี่ยวกับทหารรับจ้างคือ การกระทำผิดที่กระทำโดยบุคคล กลุ่ม หรือสมาคม หรือตัวแทนของรัฐ และรัฐ เพื่อวัตถุประสงค์ในการต่อต้านโดยใช้อาวุธต่อขบวนการของการกำหนดใจตนเอง (Self-determination) ซึ่งได้กระทำโดยลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) ก่อตั้ง ให้การอุดหนุนค่าใช้จ่าย เครื่องมือฝึก สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือจ้างในวิธีทางทหารซึ่งประกอบขึ้นด้วยบุคคลที่ไม่มีสัญชาติของประเทศซึ่งบุคคลนั้นไปปฏิบัติการ เพื่อได้รับผลประโยชน์เป็นค่าจ้าง หรือชนิดของค่าตอบแทนอื่น ๆ

(ข) เลี้ยงชีพ ดำเนินการ หรือพยายามดำเนินการในลักษณะของ กองกำลัง

(ค) อนุญาตให้มีการปฏิบัติตาม (a) ในดินแดนต่าง ๆ ภายใน อาณาจักรหรือสถานที่ภายใต้การควบคุม ให้ความสะดวกต่อการผ่าน การขนส่ง หรือการปฏิบัติการ กองกำลังดังกล่าว 18

คำนิยามดังกล่าวนี้ มีลักษณะคล้ายกับ OAU Convention for the Elimination of Mercenaries in Africa 1977 ในส่วนเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่ถือว่าเป็นทหารรับจ้าง โดยถือเอาสัญชาติและค่าตอบแทนเป็นปัจจัยประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ บุคคลที่ถือว่าเป็นทหารรับจ้าง จะต้องไม่มีสัญชาติของดินแดนที่ทหารรับจ้างเข้าปฏิบัติการด้วย ดังนั้นหากผู้สื่ักจะกลับไปปฏิบัติการรบ เพื่อกอบกู้เอกราชในกรณีที่ถูกรุกรานขับไล่ออกจากดินแดนของตน จึงมิใช่ทหารรับจ้างตามนิยามนี้

2.2.3 คำนิยามทหารรับจ้างตามพิธีสาร ฉบับที่ 1 (เพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา 1949) ข้อ 47 แห่งพิธีสารได้ให้คำนิยามทหารรับจ้างไว้ดังนี้

1. ทหารรับจ้างย่อมไม่มีสิทธิเช่นพลเรือนหรือเชลยศึก
2. ทหารรับจ้างคือบุคคลใด ๆ ซึ่ง

(ก) ถูกคัดเลือกเป็นพิเศษในท้องถิ่น หรือจากต่างประเทศ เพื่อจะเข้ามาทำการสู้รบในกรณีพิพาทที่ใช้อาวุธ

(ข) ตามสภาพความเป็นจริง ได้เข้ามีส่วนร่วมโดยตรง ในการสู้รบ

(ค) ถูกชักจูงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสู้รบโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยเฉพาะและตามความเป็นจริง ได้รับคำสัญญาจากภาคีพิพาท หรือตัวแทนของภาคีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งว่า จะให้ค่าตอบแทนเป็นทรัพย์สินมากกว่าที่สัญญาว่าจะให้หรือ ที่ได้จ่ายให้แก่ทหารที่อยู่บนลาดับยศ หรือที่มีหน้าที่เท่าเทียมกันในกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายนั้น

(ง) ไม่ได้เป็นทั้งบุคคลในสัญชาติของคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง หรือ มีที่อยู่อาศัยอยู่ในดินแดนที่ถูกยึดครอง โดยคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง

(จ) ไม่สังกัดในกองกำลังของคู่พิพาทฝ่ายใดและ

(ฉ) ไม่ได้ถูกส่งเข้ามาโดยรัฐที่ไม่ใช่คู่พิพาท เพื่อปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะเป็นผู้อยู่ในสังกัดในกองกำลังของรัฐนั้น *

คานิยามนี้ได้กำหนดรายละเอียดของลักษณะทหารรับจ้างไว้ค่อนข้างมาก และชัดเจน แต่ก็ยังคงความเกี่ยวพันบางส่วนกับนิยามอื่น ๆ ที่ได้เคยบัญญัติขึ้นก่อนหน้านี้ มีการ เรียบเรียงด้วยคำให้กระชับขึ้น แสดงให้เห็นพัฒนาการในด้านแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้มากขึ้น จากที่เคยมีมาในอดีต

2.2.4 คานิยามทหารรับจ้างตาม International Convention Against The Activities of Mercenarism 1980

ได้นิยามคำว่า ทหารรับจ้างไว้ในมาตรา 1 ซึ่งมีข้อความเช่นเดียวกับ กับพิธีสาร ฉบับที่ 1 เพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา 1949 ข้อ 47 นอกจากนั้นได้ให้คานิยามเพิ่มเติม คำว่า ทหารรับจ้างไว้ในมาตรา 2 ว่า

* ศึกษาได้จากภาคผนวก ข.

(1) ความผิดเป็นทหารรับจ้าง ได้กระทำโดยบุคคล กลุ่ม หรือ สมาคม หรือองค์กรร่วมมือที่เป็นทางการในรัฐ หรือตัวแทนของรัฐ หรือโดยรัฐเอง เพื่อ วัตถุประสงค์ เพื่อต่อต้านด้วยวิธีการคุกคามหรือก่อความไม่สงบโดยใช้อาวุธต่อบูรณภาพแห่งดินแดน ของรัฐอื่น หรือขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติที่แสวงหาความชอบธรรม เป็นอันตรายต่อขบวนการ กำหนดใจตนเองหรือแสดงออกโดยวิธีการอันเปิดเผยดังต่อไปนี้¹⁹

(ก) รวมตัวกัน สนับสนุนทางค่าใช้จ่ายให้การช่วยเหลือ เครื่องมือฝึก การส่งเสริม อุดหนุนหรือว่าจ้างบุคคล กลุ่มหรือกองกำลังทหาร ซึ่งจ่ายเป็นค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนโดยวิธีอื่น

(ข) เข้าร่วมโดยลับ โดยกลุ่มหรือสมาคมหรือการ รวมตัวเพื่อดำรงชีพอยู่ในกองกำลัง

(ค) ตัดประกาศ พิมพ์ หรือกระทำการประกาศด้วยวิธีใด ถึงข่าวสารตาม (ก) และ (ข) แห่งมาตรานี้

(ง) อนุญาตหรืออำนวยความสะดวกแก่กิจกรรมใน (ก), (ข) และ (ค) ของมาตรานี้ ที่กระทำต่อดินแดนหรือสถานที่ภายใต้เขตอำเภอกว้างหรือควบคุม หรือ อำนวยความสะดวกในการผ่านการขนส่งหรือปฏิบัติการอื่น ๆ แก่กองกำลังข้างต้น

(จ) มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการปฏิบัติตาม (ก), (ข), (ค) และ (ง) ของมาตรานี้ ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

(2) บุคคลใด กลุ่ม หรือสมาคม ผู้แทนของรัฐซึ่ง

(ก) พยายามกระทำผิดตามความผิดในการเป็นทหาร รับจ้าง (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่าผู้กระทำผิด) ในมาตรา 2

(ข) มีส่วนร่วมกับผู้กระทำผิด หรือพยายามกระทำผิด ในความผิดภายใต้วัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้

¹⁹ Paul W. Mourning, "Leashing the Dogs of War : Outlawing the Recruitment and Use of Mercenaries," Virginia Journal of International Law 22 (1982): p. 619.

ได้มีการยกเอาคำนิยามตามข้อ 47 แห่งพิธีสาร ฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 มาประกอบไว้ แสดงให้เห็นแนวความคิดในการยอมรับพัฒนาการในเรื่องทหารรับจ้าง ที่ได้เคยมีมาแต่ก่อนให้เป็น ระบุธรรมขึ้น นอกจากนี้ยังได้ขยายขอบเขตของรูปแบบ ในกรณีพิพาทที่ทหารรับจ้างเข้าไป ปฏิบัติ โดยระบุนายละเอียดเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยรัฐหรือไม่ก็ตาม

จากนิยามต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับทหารรับจ้าง ค่อย ๆ วิวัฒนาการมาจากแนวความคิดที่ไม่ซับซ้อน คือ พิจารณาจากการรับเงินจ้างในการเข้า ทำการรบแทน หรือร่วมนับกับผู้ว่าจ้างเท่านั้น ต่อมาปฏิบัติการของทหารรับจ้างมีความซับซ้อน และ เงื่อนไขต่าง ๆ มากเกี่ยวข้องกับมากขึ้น ทำให้แนวความคิดเกี่ยวกับทหารรับจ้างมีลักษณะดังนี้

ทหารรับจ้าง หมายถึง

1. บุคคลสัญชาติอื่นที่ไม่ใช่สัญชาติเดียวกันกับสัญชาติผู้ว่าจ้าง
2. บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมอยู่ในกรณีพิพาทด้วยกำลังอาวุธซึ่งอาจเป็นได้ทั้ง การพิพาทด้วยอาวุธในประเทศ และระหว่างประเทศ
3. เป็นบุคคลที่ได้รับการชักจูงเข้าร่วมในการรบโดยมีวัตถุประสงค์ส่วนตน คือ ได้รับค่าตอบแทนในการรบสูงกว่าทหารประจำการของประเทศผู้ว่าจ้าง
4. ไม่สังกัดในกองกำลังของประเทศผู้ว่าจ้าง อย่างเป็นทางการ
5. ไม่มีรูปแบบการบังคับบัญชาในหน่วยและไม่มีภารกิจการปฏิบัติงานที่เด่นชัด

3. มาตรการของประชาคมระหว่างประเทศต่อการใช้ทหารรับจ้าง

จากที่ได้ศึกษาแนวความคิด ประวัติ และวิวัฒนาการเกี่ยวกับทหารรับจ้างมาแล้วจะเห็น ว่าแนวโน้มที่ประเทศต่างๆ แสดงออกต่อปัญหาทหารรับจ้างเป็นไปในทางลบ กล่าวคือทหารรับจ้าง เป็นที่รังเกียจ มีการประณาม มีการต่อต้านการแสวงหา การใช้ การให้เงินสนับสนุน และการฝึก ทหารรับจ้างอยู่โดยทั่วไปแทบทุกประเทศ เมื่อปัญหาทหารรับจ้างรุนแรงมากขึ้น และเป็น อันตรายต่อความสงบสุขของภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้ประเทศที่ได้รับความเดือดร้อน นำเรื่องนี้เข้าสู่ ที่ประชุมองค์กรต่าง ๆ ของสหประชาชาติ รวมทั้งมีการพบปะกันเองในระดับรัฐบาล เพื่อหา

มาตรการตอบโต้ และยับยั้งการแสวงหา การค้า การให้เงินสนับสนุนโดยประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมกันกำหนดมาตรการระหว่างประเทศต่อการค้าหารรับจ้าง ที่สำคัญดังต่อไปนี้

3.1 การจัดทำอนุสัญญาและร่างอนุสัญญาเกี่ยวกับทหารรับจ้าง

ในระยะแรกประเทศที่มีปัญหาเกี่ยวกับทหารรับจ้างได้พยายามผลักดันให้นานาชาติประเทศรับรู้และร่วมมือแก้ปัญหา โดยการนำข่าวสารเสนอเข้าสู่ที่ประชุมระหว่างประเทศ และมีการยกร่างอนุสัญญาขึ้น โดยมีเนื้อหาส่วนใหญ่อ้างเฉพาะภูมิภาค แต่ต่อมาเมื่อความตระหนักถึงปัญหาที่มีมากขึ้นได้มีการจัดทำอนุสัญญาซึ่งประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาอย่างกว้างขวาง โดยสรุปแล้วเนื้อหาของอนุสัญญาต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นนั้น เป็นการกำหนดนิยามของคำว่าทหารรับจ้าง ซึ่งจะช่วยให้สามารถสรุป และตีความได้กระชับรัดกุมขึ้นในการพิจารณาสถานภาพของทหารรับจ้าง และเชื่อมโยงไปสู่การพิจารณาความผิดตามที่บุคคลกลุ่มที่ถูกตัดสินว่าเป็นทหารรับจ้างได้ก่อขึ้น รวมทั้งความรับผิดชอบของรัฐต่อการกระทำของทหารรับจ้าง และพันธกรณีในการป้องกันมิให้มีทหารรับจ้างเกิดขึ้น ซึ่งงานที่นี้จะได้นำอนุสัญญาเกี่ยวกับทหารรับจ้างที่สำคัญมากกล่าวไว้โดยสรุปเท่านั้น

3.1.1 OAU Convention for the Elimination of Mercenaries in Africa 1972

อนุสัญญานี้จัดทำโดยกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพแอฟริกา (OAU) วัตถุประสงค์ต้องการให้มีการบังคับใช้ในแอฟริกา ร่างอนุสัญญานี้ได้เสนอเข้าที่ประชุมใหญ่ของรัฐบาลของสมาชิก OAU ได้รับเอาอนุสัญญานี้ในการประชุมที่ Liberville และมีผลบังคับใช้ในปี 1985

อนุสัญญานี้ประกอบด้วย 14 มาตรา มีสาระสำคัญคือ 20

²⁰ Ibid., p. 613.

1. คำนียามได้ครอบคลุมทั้งทหารรับจ้างเป็นบุคคล และกลุ่มทหารรับจ้าง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของกลุ่มทหารรับจ้างลักษณะใด ถือว่าเป็นความผิดที่กระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงของแอฟริกา คำนียามในตอนแรกของมาตรา 1 มีลักษณะเหมือนกับพิธีสารข้อ 47 อนุสัญญาเจนีวา 1949
2. ปฏิเสธการรับรองสถานภาพนักโทษสงคราม หรือพลรบของทหารรับจ้าง
3. รัฐต้องรับผิดชอบต่ออาชญากรรม หรือการละเลยต่อการกระทำผิด เกี่ยวกับทหารรับจ้าง
4. รัฐภาคีมีพันธกรณีในการป้องกันมิให้มีการใช้ทหารรับจ้าง

3.1.2 Draft Convention on the Prevention and Suppression of Mercenarism 1976

หลังจากสงครามกลางเมืองในแองโกลา ได้มีการพิจารณาคดีผู้ต้องสงสัยว่าเป็นทหารรับจ้าง 13 คน ในลูดันดาระหว่างเดือนมิถุนายน 1976 จำเลยแต่ละคนได้ถูกดำเนินคดีในฐานะเป็นทหารรับจ้าง เมื่อการพิจารณาตัดสินสุดลง รัฐบาลอังกฤษได้เรียกร้องต่อ International Commission of Enquiry on Mercenaries ว่า สมควรที่จะต้องมีอนุสัญญาว่าด้วยทหารรับจ้างฉบับใหม่ไว้ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำอนุสัญญานี้ขึ้น ต่อมา มีการจัดทำอนุสัญญานี้ขึ้นในยุคนี้อย่างเดียวกับ OAU Convention for the Elimination of Mercenaries in Africa 1972 กล่าวโดยสรุปเนื้อหาของอนุสัญญานี้ปฏิเสธสถานะของทหารรับจ้างว่าไม่ใช่ นักโทษสงครามและไม่ได้ถือว่าเป็นพลรบที่ถูกต้องตามกฎหมาย 21

²¹ Ibid., p. 615.

3.1.3 พิธีสารแห่งเจนีวา ฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 (Geneva Protocol I)

ข้อ 47

เป็นพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา 1949 ได้ระบุลักษณะของการกระทำ
ที่มีลักษณะเป็นทหารรับจ้างไว้ ได้ปฏิเสธว่าทหารรับจ้างรับสิทธิของอนุสัญญาเจนีวา 1949 ในฐานะ
พลรบหรือนักโทษสงคราม

การกำหนดไว้ดังกล่าว เท่ากับเป็นการชี้ให้เห็นถึงการไม่ยอมรับความ
ถูกต้องชอบธรรมของทหารรับจ้าง *

3.1.4 International Convention Against the Activities of Mercenaries 1980

เป็นอนุสัญญาที่เสนอโดยไนจีเรียต่อคณะกรรมการร่างอนุสัญญา

International Convention Against the Recruitment, Use, Financing and
Training of Mercenaries การเสนอร่างอนุสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาจัดทำ
อนุสัญญาในขั้นสุดท้ายอันเป็นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งคณะกรรมการได้ดำเนินการร่างและพิจารณาอยู่
อนุสัญญาฉบับนี้ประกอบด้วย 20 มาตรา ในมาตราที่ 1 มีข้อความ ใกล้เคียงกับคำนิยามในพิธีสาร
แห่งเจนีวา ฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ข้อ 47(2) นอกจากนี้ยังขยายขอบเขตให้บัญญัติลักษณะ
อาชญากรรมในฐานะทหารรับจ้างไว้ในมาตราที่ 2 เช่น การกระทำในฐานะทหารรับจ้าง
รับจ้าง ไม่ว่าจะ เป็นปัจเจกชน กลุ่ม หรือสมาคม หรือรัฐ มาตรา 3 ระบุให้รัฐภาคี มีพันธกรณี
ในการบัญญัติกฎหมาย ให้ถือว่าผู้กระทำความผิดเป็นทหารรับจ้างจะต้องรับผิดชอบ 22

โดยสรุปแล้ว เนื้อหาตามอนุสัญญาได้พยายามชี้ให้เห็นดังนี้

1. ทหารรับจ้างมีลักษณะอย่างไร โดยการนิยามและวางขอบข่ายของคำว่า

* ศึกษาได้จากเอกสารในภาคผนวก ข.

22 Paul W. Mourning, "Leashing the Dogs of War : Outlawing the
Recruitment and Use of Mercenaries," Virginia Journal of International
Law 22 (1982): p. 619.

"ทหารรับจ้าง" เอาไว้อย่างละเอียด ส่วนใหญ่ที่นิยมที่ใช้นักจะใช้ ชื่อความคล้ายนิยามของทหารรับจ้าง ตามพิธีสารฉบับที่ 1 ข้อที่ 47 ค.ศ. 1977 (เพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949)

2. ชื่อสถานภาพของทหารรับจ้าง ว่ามิใช่พลรบตามพิธีสารฉบับที่ 1 ของอนุสัญญาเจนีวา ดังนั้นเมื่อมีการจับเชลยศึกทหารรับจ้างได้บุคคลเหล่านี้ไม่มีสิทธิ์ที่จะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงเชลยศึก หรือพลรบ

3. กล่าวถึงความรับผิดชอบของรัฐต่อการกระทำของทหารรับจ้าง ทั้งในแง่การแสวงหา การใช้ การทำให้เงินสนับสนุน และการฝึก รวมทั้งการอนุญาต หรือละเลยมิสำนึกให้เกิดมีทหารรับจ้างขึ้น

4. กล่าวถึงพันธกรณีประเทศภาคีอนุสัญญาถึงปฏิบัติต่อกันเพื่อการป้องกันมิให้ทหารรับจ้างเกิดขึ้น

3.2 ได้มีการรับเอาข้อมติคำหั้นและประณามการใช้ทหารรับจ้าง

การรับเอาข้อมติคำหั้นและประณามการใช้ทหารรับจ้างเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประเทศในประชาคมโลก ที่มีต่อปัญหาทหารรับจ้างได้เป็นอย่างดี นอกจากจะเป็นการแสดงความเห็นไม่สนับสนุนแล้ว ยังตำหนิ และประณามประเทศที่มีการแสวงหา การใช้ การทำให้เงินสนับสนุน และประเทศที่เป็นแหล่งให้การฝึกฝนทหารรับจ้างอีกด้วย นอกจากนี้ในบางข้อมติดังได้กล่าวถึงลักษณะการกระทำของทหารรับจ้าง ผู้จ้างวาน และแนวทางการกำหนดโทษแก่ทหารรับจ้างไว้เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ แก่ประเทศต่าง ๆ ดังจะได้กล่าวถึงในข้อมติ ต่อไปนี้

3.2.1 ข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเริ่มรับเอาข้อมติ เกี่ยวกับทหารรับจ้างครั้งแรก ในการประชุมครั้งที่ 1368 เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 1967 และได้มีการรับเอาข้อมติจากการประชุมครั้งต่อมา อย่างต่อเนื่อง ข้อมติส่วนใหญ่เป็นการประณามการกระทำของรัฐที่สนับสนุนกิจการทหารรับจ้าง สรุปรวเนื้อหาได้ 5 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ

1. ประณามรัฐซึ่งอำนวยความสะดวก หรืออนุญาตในการให้มีการก่อตั้งทหารรับจ้าง เพื่อวัตถุประสงค์ในการล้มล้างรัฐบาลของรัฐสมาชิกแห่งสหประชาชาติ ตามข้อมติที่ 239 (1967) 23

2. เรียกร้องให้รัฐสมาชิกทั้งปวงระมัดระวังและป้องกันอันตราย ซึ่งเกิดจากทหารรับจ้าง ให้การรับรองว่า ดินแดนของรัฐหรือดินแดนการควบคุมของรัฐ รวมทั้งประชาชนของรัฐจะต้องไม่ถูกใช้เพื่อการฝึก การก่อตั้ง การช่วยเหลือในการผ่านแก่ทหารเพื่อล้มล้างรัฐบาลของรัฐสมาชิก ข้อมติที่ 405 (1977) 24

3. ได้ประณามรูปแบบของการแทรกแซงกิจการภายในของรัฐรวมทั้งการใช้ทหารรับจ้างเพื่อทำลายล้างรัฐหรือรุกรานต่อบูรณภาพแห่งดินแดน อธิปไตยและอิสรภาพ ข้อมติที่ 405 (1977) 25

4. เรียกร้องให้รัฐร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อรวบรวมข่าวสารที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับทหารรับจ้างที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ทหารรับจ้างเกี่ยวข้องในการโจมตีเบนิน ตามข้อมติที่ 419 (1977) ข้อมติที่ 405 (1977) 26

²³ United Nations Security Council, "Complaint by Congo," Resolutions and Decisions of the Security Council, UN. Doc.1967 (1968): p.13.

²⁴ United Nations Security Council, "Complaint by Benin," Resolutions and Decisions of the Security Council, UN. Doc.1977 (1978): p.18.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

5. ประมวลการใช้ทหารรับจ้างรุกรานเซเชลส์ (Seychelles) และส่งคณะกรรมการจากคณะมนตรีความมั่นคง ไปสอบสวนข้อเท็จจริง ตามข้อมติที่ 496 (1981)²⁷ และมติข้อที่ 507 (1982)²⁸

3.2.2 ข้อมติของสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ

ข้อมติของสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ นอกจากเป็นการรับเอาข้อมติในการประณาม ประเทศที่สนับสนุนกิจการทหารรับจ้างแล้ว ยังมีรายละเอียดของข้อมติที่น่าสนใจอื่น ๆ ดังนี้

1. ประกาศรับรองความเป็นอิสระของประเทศ ที่เป็นอาณานิคม และอิสรภาพของประชาชน ได้ยืนยันว่าประชาชนมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ในอันที่จะใช้อำนาจอธิปไตยและบูรณาการแห่งดินแดน รัฐทั้งหมดจะต้องเคารพต่อทบัตยผู้ติในกฎบัตรสหประชาชาติ และปฏิญญาสากลว่า ด้วยสิทธิมนุษยชน และหลักการพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกัน จะไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น เคารพต่อสิทธิอธิปไตยของประชาชน ตลอดทั้งบูรณาการแห่งดินแดน ตามข้อมติที่ 1514²⁹

2. ประมวลการสร้างควมไม่สงบต่อบูรณาการแห่งดินแดน และอำนาจอธิปไตยของรัฐอัฟริกันใต้แรงเร้าต่อรัฐทั้งปวงในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการ

²⁷ United Nations Security Council, "Complaint by Seychelles," Resolutions and Decisions of the Security Council, UN. Doc.1981 (1982): p.11-12.

²⁸ United Nations Security Council, "Complaint by Seychelles," Resolutions and Decisions of the Security Council, UN. Doc.1982 (1984): p.12-13.

²⁹ United Nations General Assembly, "Declaration on the Granting of Independence to colonial countries and peoples," Resolutions adopted by the General Assembly during its fifteenth session, UN. Doc. Supplement No. 16 A/4684 1 (1961):pp. 66-67.

ก่อตั้งและฝึกบุคคลให้เป็นทหารรับจ้างในดินแดนของคุณ สำหรับสงครามในดินแดนอาณานิคมภายใต้ อำนาจอธิปไตยของรัฐอัฟริกัน ตามข้อมติที่ 2395 30

3. ประกาศส่งเสริมความเป็นอิสระของประเทศอาณานิคม และอิสรภาพ ของประชาชน และประกาศให้การใช้ทหารรับจ้างเข้าต่อต้านขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติที่ ดำเนินการ เพื่อเสรีภาพเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและทหารรับจ้างเองก็เป็นผู้ผิดกฎหมาย รวมทั้งได้เรียกร้องรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ให้บัญญัติกฎหมายให้ระบุนว่าการเป็นทหารรับจ้าง การให้ทุนและการฝึกทหารรับจ้างในดินแดนของประเทศตนเป็นความผิด และจะต้องหามาตรการ เพื่อห้ามประชาชนของคุณเข้าร่วมเป็นทหารรับจ้าง ตามข้อมติที่ 2465 31

4. ยืนยันเกี่ยวกับการประกาศรับรองอิสรภาพของประเทศอาณานิคมและ อิสรภาพของประชาชน และยืนยันอีกครั้งว่าการใช้ทหารรับจ้างกระทำการต่อต้านขบวนการ ปลดปล่อยแห่งชาติ และขบวนการเพื่ออิสรภาพเป็นการกระทำผิดทางอาญาและตัวทหารรับจ้าง เองเป็นบุคคลภายนอกกฎหมาย รวมทั้งเรียกร้องไปยังรัฐบาลของประเทศทั้งหลายให้ตรากฎหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

³⁰ United Nations General Assembly, "Question of Territories under Portugues administration," Resolutions adopted by the General Assembly during its twenty-third session, UN. Doc. Supplement No.18 A/7218 (1969):pp. 59.

³¹ United Nations General Assembly, "Implementation of the Declaratrion on the Granting of Independence to the Colonial Countries and Peoples," Resolutions adopted by General Assembly during its twenty-third session, UN. Doc.Supplement No. 30 A/7630 (1970):pp.4-6.

กำหนดให้การเป็นทหารรับจ้าง การให้ทุน และการฝึกทหารรับจ้างในดินแดนของตน เป็นความผิด ตามข้อมติที่ 2548 และข้อมติที่ 2708 32

5. ประกาศหลักการขั้นพื้นฐานของสถานภาพทางกฎหมายของพลรบที่ต่อสู้กับการล่าอาณานิคม และการครอบงำของต่างชาติรวมทั้งการเหยียดผิว

ในส่วนที่เกี่ยวกับทหารรับจ้างนั้น ได้ระบุการใช้ทหารรับจ้างโดยเจ้าอาณานิคมและผู้เหยียดผิวต่อขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติที่ต่อสู้เพื่อเสรีภาพและความเป็นอิสระจากเจ้าอาณานิคม รวมทั้งผู้ครอบงำชาวต่างชาติถือว่าเป็นความผิดอาญา และทหารรับจ้างจะต้องได้รับโทษเช่นเดียวกับอาชญากร ตามข้อมติที่ 3103 33

6. พิจารณาปัญหา เกี่ยวกับความสำคัญทางสากลที่แท้จริงของสิทธิของประชาชนในการกำหนดใจตนเอง และการรับแรงงในการยินยอมให้อิสระภาพแก่ดินแดนอาณานิคม และอิสระภาพแก่ประชาชนในการได้รับการค้าประกัน และการยินยอมรับสิทธิมนุษยชน

32 United Nations General Assembly, "Implementation of the Declararion on the Granting of Independence to the Colonial Countries and Peoples," Resolutions adopted by the General Assembly during its twenty-fifth session, UN. Doc. Supplement No. 28 A/8028 (1971):pp. 7-8.

33 United Nations General Assembly, "Basic princples of the legal status of the combatants struggle against colonial and alien domination and racist regimes," Resolutions adopted by the General Assembly during its twenty-eight session, UN. Doc. Supplement No. 30 A/9030 1(1974): pp.142-143.

เรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามข้อมติที่ 2465, 2548, 2780, 3103 ที่เกี่ยวกับการใช้ทหารรับจ้างในการต่อต้านขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ และต่อต้านรัฐอียิปต์ ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาและถือว่าการรับจ้างเป็นอาชญากรรม รวมทั้งเรียกร้องต่อรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ บัญญัติกฎหมายให้ถือว่าอนุญาตให้ทหารรับจ้างผ่านดินแดนเป็นความผิดตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังต้องห้ามประชาชนของตนมิให้เข้าร่วมเป็นทหารรับจ้าง เมื่อได้มีการบัญญัติกฎหมายเช่นนี้แล้วจะต้องรายงานถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ตามข้อมติที่ 34/44³⁴

7. เรียกร้องให้ดำเนินการตามข้อมติของสมัชชาที่ผ่านมา รวมทั้งข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงบางฉบับ คือ ข้อมติที่ 405 และ 419 ข้อมตินี้ได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศต่อต้านการเป็นทหารรับจ้าง การใช้การลงทุน และการฝึกทหารรับจ้าง ซึ่งประกอบด้วยรัฐสมาชิก 35 รัฐ เรียกร้องให้ดำเนินการอย่างละเอียดรอบคอบเท่าที่จะเป็นไปได้เกี่ยวกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ในการห้ามเป็นทหารรับจ้าง การใช้การลงทุน และการฝึกทหารรับจ้าง ตามข้อมติที่ 35/48³⁵

8. ประกาศยืนยันว่าการปฏิบัติการของทหารรับจ้างเป็นการขัดต่อหลักการพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ บุรณภาพแห่ง

³⁴ United Nations General Assembly, "Importance of the Universal realization of the right of peoples to self-determination and of the speedy granting of independence to colonial countries and peoples for the effective guarantee and observance of human rights," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its thirty-Forth session, UN. Doc. Supplement No. 46 A/34/46 (1980):pp. 167-169.

³⁵ United Nations General Assembly, "Drafting of an international convention against the recruitment, use, financing and training of mercenaries," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its thirty-fifth session, UN. Doc. Supplement No. 48 A/35/48 (1981):pp. 257-258.

ดินแดนและอิสราเอล และเป็นการขัดขวางต่อขบวนการกำหนดจิตใจตนเองของประชาชนในการดิ้นรนต่อสู้กับนักล่าอาณานิคม การแบ่งแยกผิว การเหยียดผิวและการแสวงหาอาณานิคมทุกรูปแบบให้ จดจาการกระทำของทหารรับจ้างที่สร้างความเสียหายแก่สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ยืนยันความต้องการ ที่จะต้องมีอนุสัญญาระหว่างประเทศที่จัดทำอย่างละเอียดรอบคอบที่ใช้ต่อการ เป็นทหารรับจ้าง การไว้ การให้ทุน และการฝึกทหารรับจ้าง ตามข้อมติที่ 36/76 ³⁶

9. เรียกร้องให้มีการแสวงหาความก้าวหน้าในการพัฒนาการ และการ รวบรวมหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับทหารรับจ้าง ซึ่งเป็นการขัดกับวัตถุประสงค์ และหลักการใหญ่แห่งกฎบัตร ตามข้อมติที่ 37/109 ³⁷

10. ประกาศกำหนดสถานะของทหารรับจ้าง ตลอดทั้งการดำเนินการ เป็นทหารรับจ้าง การไว้ การให้ทุน และการฝึกทหารรับจ้าง ตามข้อมติที่ 38/137 ³⁸

³⁶ United Nations General Assembly, "Report of the *AdHoc* committee on the drafting of an international convention against the recruitment, use, financing and training of mercenaries," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its thirty-sixth session, UN. Doc. Supplement No. 51 A/36/51 (1982):pp.238-239.

³⁷ United Nations General Assembly, "Drafting of an international convention against the recruitment, use, financing and training of mercenaries," Resolutions and decision adopted by the General Assembly during its thirty-seventh session, UN. Doc. Supplement No.51 A/37/51 (1983):p.269.

³⁸ United Nations General Assembly, "Drafting of an international convention against the recruitment, use, financing and training of mercenaries," Resolutions and decision adopted by the General Assembly during its thirty-eighth session, UN. Doc. Supplement No.47 A/38/47 (1984):pp.271-272.

11. ยืนยันข้อมติที่ผ่านมาเกี่ยวกับสถานภาพของทหารรับจ้าง

ซึ่งสหประชาชาติได้ประกาศไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ทหารรับจ้างต่อประเทศกำลังพัฒนา และ ขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ และถือว่าการใช้ทหารรับจ้างเป็นการขัดต่อหลักการขั้นพื้นฐานของ กฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในของผู้อื่น ตาม ข้อมติที่ 39/84³⁹

12. ยืนยันหลักการตามข้อมติที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมของทหารรับจ้างเป็นการ

ขัดกับหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น หลักการไม่แทรกแซงกิจการภายใน ของรัฐ การไม่แทรกแซงบูรณภาพแห่งดินแดน อีสุภภาพ และการขัดขวางต่อกระบวนการกำหนดใจ ตนเองของประชาชนในการตื่นระต่อสู้กับอำนาจอาชญากรรม ลัทธิการแบ่งแยกผิวและการเหยียดผิว และ การครอบงำจากต่างชาติทุกรูปแบบนอกจากนี้ให้จดจำผลกระทบอันร้ายแรง อันเนื่องมาจากการ ปฏิบัติการของทหารรับจ้าง และรับรองความก้าวหน้าในการพัฒนาการและการบัญญัติกฎเกณฑ์ทาง กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับทหารรับจ้าง ตามข้อมติที่ 40/74⁴⁰

13. รับรองความชอบธรรมในการตื่นต่อสู้ของประชาชนและการ

เคลื่อนไหว เพื่อเสรีภาพเพื่อแสวงหาอีสุภภาพบูรณภาพแห่งดินแดน ความเป็นเอกภาพแห่งชาติ และการเป็นอิสระจากนักล่าอาชญากรรมการเหยียดผิว การแทรกแซงจากต่างชาติ และการ

³⁹ United Nations General Assembly, "Report of the AdHoc Committee on the Drafting of an international Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its thirty-ninth session, UN. Doc.

Supplement No. 51 A/39/51 (1985):pp. 289-290.

⁴⁰ United Nations General Assembly, "Drafting of an international Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its fortieth session, UN. Doc. Supplement

No, 53 A/40/53 (1986):pp. 623-624.

ยึดครอง และความชอบธรรมในการตั้งรกรากต่อผู้จะต้องไม่ใช้วิธีทางในการต่อสู้โดยใช้ทหารรับจ้าง ได้พิจารณาความเกี่ยวพันอันลึกซึ้งเกี่ยวกับความเสียหายที่เพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติการของ ทหารรับจ้างที่กระทำต่อรัฐทั้งหมด โดยเฉพาะในแอฟริกา อเมริกากลาง และรัฐกำลังพัฒนาอื่น ๆ

ข้อมติ 41/102 41

14. ถือว่าทหารรับจ้างเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ และความมั่นคง ระหว่างประเทศ เป็นการขัดกับหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ เรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามข้อมติในลักษณะเดียวกัน ที่ปฏิเสธการใช้ ทหารรับจ้าง รวมทั้งข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงประณามรัฐที่อนุญาตหรือให้ความสะดวก ในการเป็นทหารรับจ้าง เพื่อวัตถุประสงค์ในการล้มล้างสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ประณามการแบ่งแยกผิวของแอฟริกาใต้ ในการที่มีการใช้กลุ่มทหารรับจ้าง ศักดิ์อาวุธต่อต้านขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ และเพื่อทำลายล้างรัฐบาลของรัฐแอฟริกาทางตอนใต้ ประณามการเพิ่มขึ้นของจำนวนทุน การฝึก การชุมนุม การผ่าน และ การให้ทหารรับจ้าง และการช่วยเหลือทหารรับจ้างในรูปแบบอื่น เพื่อทำลายและล้มล้างรัฐบาลของ ประเทศแอฟริกาทางตอนใต้ อเมริกากลางและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ รวมทั้งในการต่อสู้กับ ขบวนการปลดแอกแห่งชาติของประชาชนในการดิ้นรน เพื่อดำเนินการตามสิทธิในการกำหนด ใจตนเอง รวมทั้งต่าหน้าที่ยังคงก่อตั้ง อนุญาตหรืออำนวยความสะดวกในการก่อตั้งทหารรับจ้าง หรืออำนวยความสะดวกในการใช้อาวุธเข้ารุกรานรัฐอื่น เรียกร้องต่อรัฐทั้งหมดในการเร่งเร้าอย่างสุดกำลัง เพื่อป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติการของทหารรับจ้าง รวมทั้งต้องมีการรับรองให้มีมาตรการทั้ง

41 United Nations General Assembly, "Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its forty-first session, UN. Doc. Supplement No. 53 A/41/53 (1987):pp. 325-326.

ทางบริหารและทางนิติบัญญัติ ในอันที่จะมิให้ดินแดนของรัฐเหล่านั้น รวมทั้งดินแดนอื่นภายใต้การควบคุมของตน และประชาชนในดินแดนดังกล่าวเข้าร่วมเป็นทหารรับจ้าง เพื่อการชุมนุม การให้ทุน การฝึก และการผ่านดินแดนของทหารรับจ้าง หรือวางแผนเพื่อการทำการล้มล้างหรือทำลายรัฐบาลของรัฐอื่น และทำการต่อสู้กับขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติในการตั้งรับต่อสู้กับลัทธิ การแบ่งแยกผิว การเหยียดผิว การล่าอาณานิคม การแทรกแซงจากต่างชาติ การเข้าครอบงำ ให้หมดอิสรภาพ บุรณภาพแห่งดินแดนและความเป็นเอกภาพของชาติ

เร่งเร้าให้รัฐทั้งหมดกำหนดมาตรการอันจำเป็น ภายใต้การเคารพ ต่อหลักกฎหมายในการห้ามการเข้าเป็นทหารรับจ้าง การให้ทุน การฝึก การผ่านของทหารรับจ้าง ในดินแดนของตน

เรียกร้องต่อรัฐในการขยายความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมให้กับ ผู้รับเคราะห์กรรมจากการใช้ทหารรับจ้าง

15. ตาหนิการปฏิบัติการของทหารรับจ้าง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศ กำลังพัฒนาและขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ ให้ถือว่าการปฏิบัติการของทหารรับจ้างเป็นการขัดกับ หลักการพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ ดังเช่น หลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ บุรณภาพแห่งดินแดน และเป็นการขัดขวางต่อขบวนการภายในการกำหนดใจตนเองของประชาชนที่ ต่อสู้ตั้งรับ กับลัทธิล่าอาณานิคม ลัทธิเหยียดผิว และการแบ่งแยกผิว รวมทั้งการครอบงำจาก ต่างชาติทุกรูปแบบ

ย้ำให้ตระหนักถึงความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของทหารรับจ้าง ที่มีต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ และย้ำให้เห็นว่าความก้าวหน้าในการพัฒนาการ และการรวบรวมกฎเกณฑ์ ของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการของทหารรับจ้าง จะเป็นผลดี ต่อการส่งเสริมจุดประสงค์ของกฎบัตร ตามข้อมติที่ 42/155 ⁴²

⁴² United Nations General Assembly, "Report of AdHoc Committee on the Drafting of an International Convention Against the Recruitment, Use, Financing, and Training of Mercenaries," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its forty-second session, UN. Doc. Supplement No. 49 A/42/49 (1988):pp. 568-569.

16. แสดงความกังวลต่อการเพิ่มขึ้นของความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติการณ์ของทหารรับจ้างที่กระทำต่อรัฐทั้งหมด โดยเฉพาะในแอฟริกา อเมริกากลางและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

รับรองหลักการที่ว่าการใช้ทหารรับจ้างเป็นการคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ขัดกับหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ บูรณแห่งดินแดน และความเป็นอิสระ และการขัดกับกระบวนการของการกำหนดใจตนเองของประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับลัทธิสำอาณานิคม ลัทธิการแบ่งแยกผิว และการครอบงำจากต่างชาติทุกรูปแบบ

เรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามข้อมติท่านเองเดียวกัน ซึ่งตำหนิการใช้ทหารรับจ้าง โดยเฉพาะในส่วนเกี่ยวกับประเทศกำลังพัฒนา และขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ

เรียกร้องให้ดำเนินการตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงที่ประณามรัฐที่อนุญาตหรือรู้เห็นเป็นใจในการเข้าเป็นทหารรับจ้าง และให้มีความสะดวกแก่ทหารรับจ้างเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการล้มล้างรัฐบาลของรัฐสมาชิกของสหประชาชาติ

ตอบรับข้อมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งตำหนิการเพิ่มขึ้นของทหารรับจ้าง การให้ทุน การฝึก การชุมนุม การผ่านและการใช้ทหารรับจ้าง

แสดงความกังวลใจต่อการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สินและผลเสียต่อเศรษฐกิจในระยะสั้นและระยะยาวที่มีต่อประเทศแอฟริกาตอนใต้ อันเป็นผลจากการรุกรานจากทหารรับจ้าง ประณามการเพิ่มขึ้นของทหารรับจ้าง การให้ทุนฝึกชุมนุม การผ่านและการใช้ทหารรับจ้าง หรือการช่วยเหลือทหารรับจ้างในรูปแบบอื่น เพื่อทำลายล้างและล้มล้างรัฐบาลของแอฟริกาตอนใต้และอเมริกากลางรวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ และการต่อสู้กับขบวนการปลดแอกแห่งชาติของประชาชนในการดิ้นรน เพื่อการดำเนินการตามสิทธิในการกำหนดใจตนเองของประชาชน

เรียกร้องต่อรัฐทั้งหมดในการเร่งเร้าให้มีการต่อต้านการเพิ่มขึ้นของทหารรับจ้าง และรับรองไม่ว่าจะเป็นทางการบริหาร หรือทางนิติบัญญัติมิให้ใช้ดินแดนของรัฐหรือในการควบคุมของรัฐ รวมทั้งประชาชนในการใช้เพื่อการสนับสนุนทหารรับจ้าง หรือเพื่อการวางแผนในการทำลายล้างรัฐบาล ขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ การเหยียดผิว การล่า

อาชานิคม การแทรกแซงและยึดครอง

รัฐต้องกำหนดมาตรการ ที่จำเป็นภายใต้กฎหมายในการห้ามมิให้มีการเข้าร่วมให้ทุน ผักและการผ่านของทหารรับจ้างในดินแดนของตนต้องให้การช่วยเหลือต่อผู้ได้รับความเสียหายต่อการปฏิบัติการของทหารรับจ้าง จะต้องไม่ให้มีการใช้ช่องทางในทางมนุษยธรรมหรือด้านอื่น อันเป็นการช่วยเหลือทหารรับจ้าง ตามข้อมติที่ 43/107⁴³

17. กำหนดว่า การใช้ทหารรับจ้างเป็นอันตรายต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ แสดงความกังวลอย่างสูงต่อความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของทหารรับจ้างที่เกิดแก่รัฐทั้งปวงโดยเฉพาะที่เกิดกับรัฐอัฟริกัน อเมริกากลาง และประเทศกำลังพัฒนา

ประกาศเตือนให้ระวังการเกิดขึ้นใหม่ของอาชญากรรมระหว่างประเทศ ที่มีการใช้ทหารรับจ้างกับขบวนการค้ายาเสพติด

ประกาศย้ำหลักการที่ว่ากิจกรรมของทหารรับจ้างเป็นการขัดกับหลักการขั้นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น หลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ บูรณภาพแห่งดินแดนและอธิปไตย และเป็นการขัดกับขบวนการในการกำหนดใจตนเองของประชาชนในการดิ้นรนต่อสู้กับเจ้าลัทธิล่าอาณานิคมเหยียดผิว การแบ่งแยกผิว และการครอบงำจากต่างชาติทุกรูปแบบ

เรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามข้อมติลักษณะเดียวกันนี้ไม่ว่าจะเป็นข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคง คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม และองค์การเอกภาพอัฟริกันซึ่งประณามรัฐที่อนุญาตหรืออำนวยความสะดวกให้มีการตั้ง ให้ทุน ผัก ชุมมู ให้ทางผ่านและใช้ทหาร

⁴³ United Nations General Assembly, "Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its forty-third session, UN. Doc. Suupplement No.49 A/43/49 (1989):pp. 357-358.

รับจ้าง เพื่อจุดประสงค์ในการล้มล้างรัฐบาลของรัฐสมาชิกแห่งสหประชาชาติ โดยเฉพาะต่อ ประเทศกำลังพัฒนาหรือต่อสู้กับขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ

ยืนยันว่าการใช้ทหารรับจ้างและการก่อตั้ง ำให้ทุน การฝึกทหาร
รับจ้างเป็นการละเมิดต่อความมุ่งหมายของกฎบัตรสหประชาชาติ

ประณามอย่างรุนแรงต่อระบอบการปกครองเหยียดผิวของแอฟริกาใต้ที่
ใช้ทหารรับจ้างติดอาวุธต่อต้านขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ และเพื่อล้มล้างรัฐบาลของรัฐแอฟริกา
ทางตอนใต้ รวมทั้งตำหนิรัฐที่ก่อตั้งหรือที่ให้ความสะดวกหรือรู้เห็นเป็นใจ หรือช่วยเหลือด้านอาวุธ
แก่ทหารรับจ้างเพื่อรุกรานชาติอื่น

เร่งเร้าให้รัฐกำหนดมาตรการอันเป็นขั้นตอนที่จำเป็นทั้งทางบริหารและ
ทางกฎหมาย ในการรับรองมิให้มีการใช้ดินแดนของตนและอยู่ในความควบคุมของตน รวมทั้ง
ประชาชนของตน ในการก่อตั้ง การชุมนุม ำให้ทุน ฝึกและการผ่านของทหารรับจ้าง เพื่อแผนการ
ในการทำลายและล้มล้างรัฐบาลของรัฐทั้งหลาย หรือใช้เพื่อในการต่อสู้กับขบวนการปลดปล่อย
แห่งชาติ การแบ่งแยกผิว เจ้าอาณานิคม และการแทรกแซงหรือการยึดครองจากต่างชาติให้รัฐ
ต่าง ๆ เพิ่มความช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากการใช้ทหารรับจ้าง ต้องสอดคล้องมิให้
การนำความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมไปใช้กับการดำเนินกิจกรรมของทหารรับจ้าง ตามข้อมติที่
44/81⁴⁴ และ ข้อมติที่ 45/132⁴⁵

⁴⁴ United Nations General Assembly, "Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its forty-fourth session , UN. Doc. Supplement No.49 A/44/49 (1990):pp. 401-402.

⁴⁵ United Nations General Assembly, "Use of mercenaries as a means to violate human right and to impede the exercise of the right of peoples to self-determination," Resolutions and decisions adopted by the General Assembly during its forty-fifth session , UN. Doc. Supplement No. 49 A/45/49 (1991):pp. 237-238.

กล่าวโดยสรุปได้ว่าสมาชิกวุฒิสภาระชาชาติ ได้รับเอาข้อมติในการต่อต้านทหารรับจ้าง มาอย่างต่อเนื่องแต่โดยเนื้อหาของข้อมติแล้วมักจะเป็นเรื่องต่อไปนี้

1. พยายามแสดงให้ประเทศสมาชิกเห็นความร้ายแรงของปัญหาทหารรับจ้าง
2. คำนึงและประณามการสนับสนุนกิจการทหารรับจ้างทุกกรณี
3. ชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนกิจการทหารรับจ้างไม่ว่ากรณีใด ๆ เป็นการขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ การไม่ละเมิดบูรณภาพของดินแดน การขัดกับกระบวนการของการกำหนดจิตใจตนเองของประชาชน ฯลฯ
4. เตือนให้ระวังอาชญากรรมระหว่างประเทศรูปแบบใหม่ที่ใช้ทหารรับจ้างกับขบวนการค้ายาเสพติด
5. ชี้ให้เห็นภยันตรายที่จะเกิดจากปัญหาทหารรับจ้างทั้งในแง่ความล้มเหลวภายในและภายนอกประเทศ
6. ชี้แนะปฏิบัติให้เห็นว่าการสนับสนุนกิจการทหารรับจ้าง และการเป็นทหารรับจ้างเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายอาญา ถือเป็นอาชญากรรม
7. พยายามกระตุ้น ให้ประเทศต่าง ๆ เห็นความสำคัญของการตรากฎหมายเกี่ยวกับทหารรับจ้างขึ้นใช้ในประเทศ แล้วรายงานไปสู่สหประชาชาติ

3.2.3 ข้อมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

การรับเอาข้อมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน มีที่คล้ายคลึงกันกับการรับเอาข้อมติกรรมาธิการความมั่นคงแห่งชาติ และสมาชิกวุฒิสภาระชาชาติ คือ กล่าวถึงผลเสียของการแสวงหา การใช้ การให้เงินสนับสนุน การฝึก และการให้ที่พักอาศัยแก่ทหารรับจ้างว่า เป็นการขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ บูรณภาพแห่งดินแดน และอิสรภาพเป็นการขัดต่อขบวนการกำหนดจิตใจตนเองของประชาชนในการตั้งรกรากอยู่กับลัทธิล่าอาณานิคม ลัทธิการเหยียดผิว และการแบ่งแยกผิว และการครอบงำจากต่างชาติ

เห็นว่าลัทธิการใช้ทหารรับจ้าง เป็นภัยต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ อันเป็นอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ เช่นเดียวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เป็นการกระทำความผิดทางอาญา ในลักษณะของอาชญากรรม

เรียกร้องให้มีการปฏิบัติตามข้อมติของสมัชชาใหญ่ สหประชาชาติซึ่งตำหนิการใช้ทหาร
รับจ้าง โดยเฉพาะที่ใช้กับประเทศกำลังพัฒนาและขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ

เรียกร้องให้ปฏิบัติตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคง ที่เกี่ยวกับการประณามรัฐซึ่ง
อนุญาตหรือให้ความสะดวกในการก่อตั้งทหารรับจ้าง ในการช่วยเหลือทหารรับจ้างเพื่อล้มล้าง
รัฐบาลของรัฐสมาชิกสหประชาชาติ

แสดงความวิตกกังวลต่อการสูญเสียชีวิต และทรัพย์สินตลอดทั้งผลเสียหายทางเศรษฐกิจ
ต่อประเทศแอฟริกาตอนใต้ อันเกิดจากการรุกรานโดยใช้ทหารรับจ้าง

ประณามอย่างรุนแรงต่อลัทธิการเหยียดผิวในแอฟริกาได้รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของทหาร
รับจ้างติดอาวุธ ที่ใช้ต่อต้านขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ และเพื่อการทำลายล้างรัฐบาลของ
ประเทศแอฟริกาตอนใต้ ประณามการใช้ทหารรับจ้าง การให้ทุน การฝึก การชุมนุม การผ่าน
และการใช้ทหารรับจ้าง และการช่วยเหลือรูปแบบอื่นต่อทหารรับจ้าง รวมทั้งการช่วยเหลือ
ทางด้านมนุษยธรรมเพื่อล้มล้างและทำลายรัฐบาลของรัฐ หรือต่อสู้กับขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ

เร่งเร้าให้รัฐบาลทั้งหมดในการกำหนดมาตรการ ภายใต้ตัวบทกฎหมายของตน เพื่อ
ห้ามมิให้มีการสมัครเป็นทหารรับจ้าง การให้ทุนการฝึก และการผ่านของทหารรับจ้างในดินแดน
ของตน และดินแดนอื่นที่อยู่ในการควบคุมของตน

ให้คำนิยามบทบัญญัติให้พิธีสาร ฉบับที่ 1 ปี 1977 เพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา 1949
ตกลงแต่งตั้งผู้ตรวจการเพื่อศึกษาปัญหาการใช้ทหารรับจ้างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน และ
การขัดขวางต่อการกำหนดใจตนเองของประชาชน ตามข้อมติที่ 1986/26 ⁴⁶

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁶ United Nations Economic and Social Council, "Use of mercenaries as a means to impede the exercise of the right of peoples to self-determination," Commission on Human rights: Report on the forty-second session, UN. Doc. E/1986/22, E/CN.4/1986/65 (1986):pp. 84-86.

ข้อมติที่ 1989/21⁴⁷ ข้อมติที่ 1990/7⁴⁸ และข้อมติที่ 1991/7⁴⁹

3.2.4 ข้อมติของ Islamic Conference of Foreign minister

ครั้งที่ 20

ได้มีการรับเอาข้อมติในการประชุมครั้งที่ 20 ระหว่างวันที่ 4-8 สิงหาคม 1991 ณ กรุงอิสตันบูล ประเทศตุรกี ข้อมตินี้ได้เตือนให้รำลึกถึงเหตุการณ์หลายครั้งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของทหารรับจ้างในความพยายามที่จะละเมิดอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน

⁴⁷ United Nations Economic and Social Council, "Use of Mercenaries as a means of impeding the exercise of the right of peoples to self-determination," Commission on the Human Rights : Report on the forty-fifth Session, UN. Doc. E/1989/20, E/CN.4/1989/86 (1989):pp. 69-73.

⁴⁸ United Nations Economic and Social Council, "Use of Mercenaries as a means of impeding the exercise of the right of peoples to self-determination," Commission on the Human Rights : Report on the forty-sixth Session, UN. Doc. E/1990/22, E/CN.4/1990/94 (1990):pp. 27-31.

⁴⁹ United Nations Economic and Social Council, "Use of Mercenaries as a means of impeding the exercise of the right of peoples to self-determination," Commission on the Human Rights : Report on the forty-seventh Session, UN. Doc. E/1991/22, E/CN.4/1991/91 (1991):pp.28-29.

และมรดกของชาวรัฐอิสลาม รวมทั้งความพยายามในการรุกรนกลั่มลัศฟีในเดือน พ.ย. 1988 และการแทรกแซงในสหพันธ์สาธารณรัฐคอมมิวนิสต์ในปี 1989 50

4. มาตรการทางกฎหมายของบางประเทศ

การตระหนักถึงปัญหาจากทหารรับจ้างในแต่ละประเทศแตกต่างกันออกไป บางแห่งที่ไม่เคยประสบปัญหานี้อาจไม่ได้เอาใจใส่ต่อปัญหานี้เลย บางแห่งที่ประสบกับปัญหานี้มากอาจมีการเตรียมมาตรการต่อต้านในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ ซึ่งมาตรการที่ป้องกันให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าประเทศใดให้ความสำคัญต่อปัญหาทหารรับจ้างเพียงใดนั้น อาจดูได้จากมาตรการทางกฎหมายของประเทศนั้น ต่อปัญหาทหารรับจ้าง ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วประเทศในแถบเอเชีย ยุโรป ค่อนข้างให้ความสำคัญต่อกฎหมายที่เกี่ยวกับทหารรับจ้างน้อยกว่าประเทศในแถบแอฟริกา และอเมริกากลาง อย่างไรก็ตาม มาตรการทางกฎหมายที่พอจะรวบรวมได้จากประเทศต่าง ๆ ที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาถึงแนวปฏิบัติต่อทหารรับจ้างของประเทศนั้น ๆ มีดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵⁰ United Nations Security Council, "Question of the security of small state and the Solidarity of the Islamic Ummah in safeguarding the sovereignty and territorial integrity of small states from the threats posed by actions of mercenaries," Report of the security council implementation of the declaration on the granting of independence to colonial countries and peoples, UN. Doc. Supplement A/46/486 (S/23055) (1991):pp. 87-88.

4.1 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐมีกฎหมายจารีตประเพณีที่ใช้ควบคุมการห้ามประชาชนของตนไปเข้าร่วมเป็นทหารในต่างประเทศไว้ แต่ไม่มีกฎหมายที่ใช้กับทหารรับจ้างโดยเฉพาะ กฎหมายดังกล่าวได้แก่ 51

1. The Neutral Act 1794

ห้ามประชาชนชาวสหรัฐไปเข้าร่วมในกองทัพต่างชาติแต่ในคดี *Gelston V. Hopt* ศาลได้ตัดสินว่า The Neutral Act 1794 ไม่ใช้กับรัฐใหม่ที่สหรัฐมิได้รับรอง แม้ว่ากฎหมายฉบับนี้ จะมีหลักการห้ามชาวอเมริกันเข้าร่วมในกองทัพต่างชาติ แต่ยังมีช่องโหว่ของกฎหมายมิได้ห้ามชาวอเมริกันก่อตั้งกองทหารรับจ้างโดยตรง การออกกฎหมายฉบับนี้จึงไม่เพียงพอที่จะขจัดปัญหาทหารรับจ้างได้

2. The Foreign Relations Act

ห้ามบุคคลผู้อยู่ในสหรัฐ หรืออำนาจศาลสหรัฐเข้าร่วมกับกองกำลังของรัฐต่างประเทศ ในคดี *Wiborg V. United States* ศาลได้ตัดสินว่ารัฐบาลไม่อาจห้ามประชาชนของตนในการเข้าร่วมกับกองกำลังต่างชาติ หากบุคคลนั้นอยู่นอกอำนาจศาลสหรัฐ กฎหมายนี้ คงเช่นเดียวกับ The Neutral Act 1794 คือ มีข้อบกพร่องในทางปฏิบัติต่อการควบคุมบุคคลสัญชาติสหรัฐนอกเขตอำนาจศาล จึงมีผลต่อการบังคับควบคุมการจัดตั้ง หรือการเข้าร่วมเป็นทหารรับจ้างได้น้อย

3. The Immigration and Neutrality Act 1952

ได้บัญญัติให้ผู้ถือสัญชาติสหรัฐต้องสูญเสียสัญชาติ หากเข้าร่วมกับกองกำลังของต่างชาติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดแจ้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

51 Allaoua Layeb, "Mercenary Activity: United States Neutrality Laws and Enforcement," New York Law School Journal of International and Comparative Law 10 (1989):pp. 281-283.

แม้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายสำหรับ จะไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการก่อตั้ง กองกำลังทหารรับจ้างไว้โดยชัดแจ้ง แต่บทบัญญัติของกฎหมายข้างต้น น่าจะเป็นเครื่องมือในการ กำจัดปัญหาได้ในทางอ้อมส่วนหนึ่ง

4.2 เวเนซุเอล่า

ประมวลกฎหมายอาญาเวเนซุเอล่า มาตรา 154 ได้บัญญัติให้ผู้ที่ได้รับสมัคร บุคคลเป็นทหาร หรือรวบรวมอาวุธหรือรวมตัวกัน หรือเดินทางจากดินแดนหรือตบได้ออกไป จากดินแดนสาธารณรัฐ โดยที่ลักษณะเป็นศัตรูเพื่อบุกรุกหรือโจมตีดินแดนที่เป็นมิตรประเทศหรือ ประเทศเป็นกลาง เป็นความผิดต้องระวางโทษจำคุก 3 - 6 ปี

มาตรา 155 เป็นบทเพิ่มโทษหากการกระทำนั้นกระทำต่อสงครามระหว่าง ประเทศ หรือกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

มาตรา 157 เป็นบทบัญญัติในการเนรเทศ บุคคลผู้ละเมิดต่อบทบัญญัตินี้⁵²

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵² United Nations Economic and Social Council, "The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation," Report on the question of the use of mercenaries as a means of impeding the exercise of the human right of people to self-determination, submitted by special rapporteur, Mr. Enrique Bernales Ballesteros (Peru), in accordance with Commission on Human right resolution 1988/7, UN. Doc. E/CN/1989/14 (1989): p.12.

4.3 ลีเบีย

ประมวลกฎหมายอาญาของลีเบีย ปี 1956 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายฉบับที่ 80 ปี 1975) มาตรา 168 ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการที่มีการจัดตั้งกองกำลังเข้าสู่รบกับต่างประเทศ นอกจากนี้ มาตรา 184, 185 ได้บัญญัติลักษณะความผิดตามมาตรา 168 และกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดไว้ 53

4.4 ไปรตุเกส

ประมวลกฎหมายอาญาของไปรตุเกส 1982 มาตรา 188 ได้บัญญัติให้ทหารรับจ้างเป็นความผิด 54

4.5 กรีซ

ประมวลกฎหมายอาญากรีซ มาตรา 195 และมาตรา 206 ได้บัญญัติให้ผู้ที่ได้รับสมัครประชาชนชาวกรีซเข้าเป็นทหารในต่างประเทศ เป็นความผิด 55

⁵³ United Nations Economic and Social Council, "The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation," Report on the question of the use of mercenaries as a means of impeding the exercise of the human right of people to self-determination, submitted by special rapporteur, Mr. Enrique Bernales Ballesteros (Peru), in accordance with Commission on Human right resolution 1987/16, UN. Doc. E/CN.4/1988/14 (1988):p. 12.

⁵⁴ Ibid., pp. 19-20.

⁵⁵ United Nations Economic and Social Council, "The right of people to self-determination and its application to peoples under colonial or alien domination or foreign occupation," UN. Doc. E/CN/1989/14(1989) p.10.

4.6 ฟิลิปปินส์

ไม่มีตัวบทกฎหมายใช้กับที่หารรับจ้างโดยเฉพาะ แต่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่อาจใช้กับกิจกรรมของทหารรับจ้างได้ ซึ่งบทบัญญัติอันเป็นหลัก ได้แก่ The Philippines Immigration Act of 1940 มาตรา 29 วรรค (a) (b) มาตรา 114 และมาตรา 118 ซึ่งกำหนดให้บุคคลจะต้องเคารพต่อรัฐบาลฟิลิปปินส์ต้องไม่ก่อสงครามหรือสร้างความเป็นศัตรูกับฟิลิปปินส์⁵⁶

4.7 อินโดนีเซีย

รัฐธรรมนูญของอินโดนีเซียกำหนดไว้ว่า "รัฐพึงธำรงไว้ซึ่ง ความเสมอภาค สันติภาพ และความยุติธรรม ของสังคม" การใช้กองกำลังทหารรับจ้างไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อมเป็นการกระทำที่ไม่สามารถยอมรับได้ ถึงแม้ว่าจะไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับทหารรับจ้างตามพระราชบัญญัติ ที่ 62/1958 ก็ตามแต่ในมาตรา 17 F ได้บัญญัติไว้ว่า "บุคคลสัญชาติอินโดนีเซีย จะสูญเสียสัญชาติของตน เมื่อเข้ารับจ้างในกองกำลังต่างชาติ"⁵⁷

4.8 เดนมาร์ก

มีการปฏิบัติต่อทหารรับจ้างตามประมวลกฎหมายอาญาท้องถิ่น ซึ่งกล่าวว่า ทหารรับจ้างที่เข้ามามีบทบาทในปฏิบัติการทางทหารในราชอาณาจักร จะถูกลงโทษปรับ จับกุมคุมขัง หรือค่าเงินการเช่นเดียวกับนักโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของท้องถิ่น ซึ่งจะต้องถูกคุมขังไม่น้อยกว่า 2 ปี อีกด้วย ในทางอนเดียวกันบุคคลใดรับจ้างจากฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลเข้ามาก่อการร้าย หรือยึดครองดินแดน จะมีความผิดต้องโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 16 ปี⁵⁸

⁵⁶ Ibid., p. 9.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid., p. 8.

ไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ๆ โดยมีได้มีสาเหตุที่แน่ชัดเช่นกัน จึงมีปัญหาทหารรับจ้างปรากฏให้เห็นอยู่ตลอดมา

ส่วนมาตรการของประเทศต่าง ๆ ที่นำเสนอไว้นี้ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมทหารรับจ้าง เป็นสิ่งที่ประเทศต่าง ๆ ไม่ยอมรับ และไม่ให้การสนับสนุนดังจะเห็นได้ว่าบางประเทศ มีตัวบทกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ห้ามบุคคลในประเทศของตนเอง ไปปฏิบัติการเช่นทหารรับจ้างในดินแดนอื่น ๆ หากฝ่าฝืนจะถูกเพิกถอนสัญชาติ และหลาย ๆ ประเทศได้ประณามการแสวงหา การไว้ การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเด่นชัด แต่เมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ โดยส่วนรวมแล้ว ยังคงกล่าวได้ว่าประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อการบัญญัติกฎหมายเพื่อรองรับปัญหาทหารรับจ้างน้อย

ในด้านการปฏิบัติต่อทหารรับจ้างนั้นส่วนใหญ่แต่ละประเทศไม่ได้มีตัวบทกฎหมายที่กล่าวถึงการปฏิบัติต่อทหารรับจ้างไว้โดยเฉพาะ แต่มีแนวปฏิบัติต่อทหารรับจ้างในลักษณะ เช่นเดียวกับอาชญากรธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญาของท้องถิ่นนั้น ๆ กล่าวคือหากมีการจับกุมทหารรับจ้างที่เข้าไปปฏิบัติการในดินแดนของประเทศนั้น ๆ ได้ จะมีการดำเนินคดีโดยอาศัยหลักการพิจารณาตัดสิน ดังเช่นคดีอาญาทั่ว ๆ ไป ตามลักษณะการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดขึ้น เช่น อาจเป็นคดีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา วางเพลิง เป็นต้น

แม้บทบัญญัติกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ บางประเทศอาจมิใช่บทบัญญัติในการห้ามการประกอบกิจกรรมทหารรับจ้างโดยตรง แต่ก็ เป็นตัวบทกฎหมายที่สะท้อนถึงความต้องการในการยุติบทบาทของทหารรับจ้าง หากแต่ในรูปแบบของการบัญญัติกฎหมายออกมาของแต่ละประเทศอาจใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันออกไปเท่านั้น ผลของการบัญญัติกฎหมายสำหรับประเทศดังกล่าวข้างต้น ได้สะท้อนให้เห็นแรงผลักดันที่จะยุติบทบาทของกองกำลังทหารรับจ้างได้ส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นการออกข้อมติของสหประชาชาติ และการจัดทำอนุสัญญาประชาคมระหว่างประเทศเป็นเครื่องชี้แนวโน้มของความพยายามที่จะยุติปัญหานี้ให้เกิดผล เป็นรูปธรรมขึ้นได้ส่วนหนึ่ง จนในที่สุดมีการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแสวงหา การไว้ การสนับสนุนทางการเงิน และการฝึกทหารรับจ้าง ค.ศ. 1989 ของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้ลงนามรับเอาเป็นรูปแบบในการต่อต้านทหารรับจ้าง เพื่อให้เป็นงานในแนวทางเดียวกันซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไปในบทที่ 3